

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a tarsadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer **vasárnap**.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap s elleni részét illető közlemények a szerkesztőhöz vasra küldendők

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr

HIRDETESEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomda intézetbe küldendők. Ugyanitt fizetendők azok díjai.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

Értsük meg egymást!

II-ik KÖZELMÉNY.

E családfának ősatyját homály borítja; csak annyit tudunk róla, hogy ó római birtokos volt, tehát pogány. Ezen első Istóczy az agyában keletkezett retentő vádakat nem a zsidók, hanem az akkor még csekély számban létező keresztyének ellen emelte. Ő szerinte az akkori keresztyének pogány gyermekeket vágtak le, hogy véreket szertartási célokra használják. És minthogy a gvingének sohasincs igaza, tehát ezeknek is bünösöknek kelle lenni Volt aztán Romában hadd el hadd! A szegény áldozatok, kiknek eszök ágában sem volt az Istent pogányvérrel jóltartani, szurkos szalmába bekötöttettek, s egy szép holdas estén a piacon mint valamely óriási gyertyák jkörben felállítottván, a vérszomjazó, örömeben kurongó néptömeg szemeláttára meggyújtattak. Ez volt az Istócyak első remeklése.

Nagy Konstantin alatt (324 — 337) a keresztyének lettek a tulnyomó néposztály, tehát most ezeknek lett igazuk. Most az Istócyak a zsidókat kezdték ugyanilyel hamis vádak alá helyezni. és így indították az első zsidóhecceket.

Ne nevéssen a t. olvasó. de az ismeretes „hep-hep” is egy római Istócynek a találmánya. De itt a chronologiában egy nagy ugrást kell tennünk visszafelé, mert ez Titus-császár alatt történt, ki a 70-ik évben uralkodott és még pogány volt. Ez egy kissé elmésebb história. Jeruzsalem bevétele után Titus diadalbevonulást tartott Rómába. A piacon Titus emlékszobra pedestálján a jeruzselemi templom díszedényei mint diadalmutatvány felállítottván, fölöttük nagy kidomborodott aranybetűkben ez volt olvasható: *Hyerosolima est perdita*, az az: Jeruzsalem elesett. E három szónak kezdőbetűit az ak-

kori elmés Istócy összevonván: producálta ekképen a zsidókat csufoló „hep — hep”-et. Persze ő akkor nem gondolhatta, hogy 1800 évvel később egy hozzá méltó és telivér Istócy — nem a mostan divatozó Istócy, ki hallomás szerint nem igen erős a zenében — componálni fogja a „hep — hep polkát,” mely annak idejében nagyon divatban volt, és sok apró Istócyakat izzadásba hozott farsangkor.

Az Istóciak genealogiája ezen epochalis „hep — hep” szerkesztése után mindinkább homályba burkolódik, míg a keresztes hadjáratok alkalmával megint a dicső tettek színhelyére lép. Az első keresztes csapatok egyik vezére volt egy óriási Herrman nevezetű ácslegény. Fegyver gyanánt egy hatalmas, vérellitatott fejsze vala a kezében. Ez az Istócy nem volt valami nagy szónok, sőt arágalmazó történelem még azt is ráfogja, hogy még olvasni sem tudott. Hanem tudott ő egyebet. Mainz, Vorms, Speier, Trier és más városokban megmutatta ő, hogy mit tud. Hatalmas fejszével felfegyverkezve, a vérszomjas csapatok élén betört a békés lakók házaiba, csakúgy hasgatva a koponyákat, mint otthon majster uram műhelyében a fenyődeszkákat. Az őt követő hyénák példáját utánozták s nem kimélve sem aggot, sem fiatalt, sem ártatlan gyermeket. három hónap alatt 12.000 békés polgárt koncoltak fel. Ez az Istócy legalább kikapta az áldomást a bölcs és vitéz Könyves Kálmántól, miről később lesz szó. A nehéz munka után kivették a díjat; telelőmték zsebjeiket zsákmánynyal s tovább álltak. más hasonló munkát keresendők.

Még a pirenäusi félszigeten is, hol a középkorban a Mórok uralkodása alatt a tudományok és művészetek Európa többi részeiben nem sejtett magas

fokon álltak, ott is akadt egy Istóczy. A specialis kronika erről egy igen furcsa történelmi adatot örökített meg, melyet, a jelenkori Istócyak tanulságára itt idézek. Történt ez pedig Malagában, hol egy Hábus nevezetű, mór király 1028-ben uralkodott. Ennek a vezírje vagy is miniszterelnöke volt a Cordovában született zsidó, Samuel Hanágid. Ennek a rongyos zsidónak, ki a csillagászatot, a mathésist, a keleti és európai nyelveket, a kül-és belpolitikát csak olyan könnyűséggel forgatta, mint a mi Istócyok a rohlingféle csinálmányt, és ki három évtizeden át hazájának boldogítására és királyának meglegedésére a bel-és külügyeket önállóan vezette, mondom, e rongyos zsidónak is, ki minden becsületes ember előtt nagy tiszteletben állt, akadt egy Istócy, egy ellensége. Ez egy mór kalmár volt, ki Samuel Hanágidot azért gyűlölte, mivel ez akorábbi időkben szintén szatócs volt, és boltját az ő üzletének épen átellenében rendezte be. A nagy és tisztelt államférfiut a legaljasabb rágalomokkal illette, szidalmazta és saját maga aljas jelleméhez képest ellene a legbecstelenitőbb vádakot emelte. A király e méltatlan és meg nem érdemelt rágalomokról tudomást szerezvén, megparancsolá vezírjének, hogy szakkittassa ki annak a gonosz rágalmozónak a nyelvét, Samuel Hadágid oda ment, dusan megajándékozta halálos ellenségét, és ezen időtől fogva a mór Istócy Samuel Hanágidnak nem csak a legjobb barátja, hanem a legalázatosabb csuszó-mászója is lett. Egyszer a király Samuel kíséretében a megtért rágalmozó boltja előtt sétálva, nagy meglepetéssel látja, hogy a boltos milyen nyájasan köszön vezírjének. Csudálkozva kérdezi Samuelt, hogy miért nem teljesítette az ő parancsát. „Uram, királyom, felelé a vezér, én kiszakítottam neki az ő rossz nyelvét

és helyébe téttem egy jót.“ — Hátha a jelenkori Istócyoknak is rossz nyelve helyett egy jót adnának?

IX Gergely pápa idejébe csak úgy nőttek ki az Istóciak a föld alól mint a gomba. Különösen jó eső után, mikor a talaj puha volt; ha egy zsidó valamely mocsáros helyre lépett, rögtön kiugrott onnan egy Istócy. Csak úgy hemzsegett a földkereksége tőlük, mint mikor a kolumbácsi legyek ellepik Magyarország alföldi pusztáit. Hanem ezek jézsuita egyenruhában diszelegtek. Voltak igen hatalmas szövetségeseik. A városok és faluk vénbanyáinak serege az ájtatas anyókák, kártyavető csalónok, ezek mind zsoldjukban állottak. minden pillanatban kéznél lévén ha a zsidók rovására és megrontására valami hamis vérlázító hirt kellett koholni. Ha ragadós betegségek uralkodtak, — mint p. az ismeretes fekete halál — akkor a zsidók megmérgezték volt a kutyákat, innen származott a nyavalya. Azt pedig senki sem vette számba, hogy a zsidókat is szörnyen megviselte a halál. Ha a szárazság kiégette a mezők növényzetét, akkor a zsidók megmérgezték volt a levegőt, azért nem akart eső lenni. Azt pedig nem gondolta meg senki, hogyha másnak nem volt kenyere, akkor a zsidó is éhezett. Ha egy keresztény gyermek a vízbe fullt és hullája rögtön meg nem találtatott, vagy vándorcigányok ellopták, vagy a farkasok, melyektől akkor Németország hemzsegett, széltépék, akkor zsidók vágták le bizonyára, hogy páskájukat gyurják meg vérével. És ezen aljas ráfogások rettentő világosak és szörnyen bebizonyítva valának, olyanyira hogy még jegyzőkönyveket is vettek fel és okmányokat szerkesztettek ezen rémséges törvényszékek tárgyalásai — és furcsánál furcsább igazságszolgáltatásairól. Hogy is nem lett volna az bebizonyítva, mikor a vizsgálóbírók maguk a fekete egyenruhás Istócyak voltak és

T Á R S A

Heine Goethéről.

(Folytatás.)

A költő, a kis utólagos teremtmény, a jó Istenhez abban is hasonlít, hogy embereit saját hasonmására teremti. S azért ha Moor Károly és marquis Pósa egészen maga Schiller, úgy Goethe Werterhez, Wilhelm Meisterhez és Fausthoz hasonló mely alakokban szellemének különböző phasisait tanulmányozhatni. Miként Schiller egészen a történelemnek adja magát, az emberiség társadalmi haladásán lelkesül és a világ-történelmet megénekli, — úgy Goethe inkább az egyéni érzelm, vagy a művészet, vagy a természet világába mélyed. Goethének mint phanteistának, fő tanulmányként a természettudományokat kelle üznie, — és nem csak költemények, de tudományos művekben is feltárta kutatásainak eredményét. Az ő közömbössége ép ezen pantheistikus világnézet kifejlődésére vala!

Sajnos, de való, — s ezt be kell vallanunk — a phanteismus nem ritkán közömbösekké tette az embereket. Ha

minden Isten — gondolták — hiszen akkor egészen egyre megy, „i c a” ozi” z e b r, — se’ h’ e. va y régi kódarabokkal, népdalokkal, vagy majomcsontokkal, emberekkel, vagy komédiásokkal. De épen ebben van a nagy tévedés: minden nem Isten, de Isten minden; Isten nem nyilvánul minden dologban egyenlő mértékben, sőt ellenkezőleg, ő különböző tárgyakban, különböző mérvben nyilvánul, és mindenikkel vele születik a törekvés, az istenség minél magasabb fokát elérni; és ez a haladás nagy törvénye a természetben.

Ezen törvény felismerése által, mely törvény a legnagyobb éleselműséggel a Saint Simonisták által nyilvánították ki, a pantheismus manapság oly egy világnézetté emeltetik, mely épenséggel nem közömbösséget, de önfeláldozásra buzdító előre törekvésit vágyat idéz elő. Korántsem, Isten nem nyilvánul egyenlő mértékben minden teremtett dologban, mikép azt Goethe hívé, s ki ez által közömbössé lőn, és az emberiség legfőbb érdekei helyett csak művészeti csecseb-csékke, anatómiával, optikával, botanikával s felhő-vizsgálással fog-

számtalan vénbanya, ájtatos anyóka és kártyavető csalónők leliismeretökre és a szent lélekre megesküdtek, hogy ők saját szemekkel — még a pápaszemök sem volt akkor az orukon — látták hogy a zsidók megkötözték a szegény ártatlan áldozatnak kezét, lábát, aztán egy hatalmas vágással a nyakát keresztülmetszván, a vért egy edényben felfogták. Azt ők mindnyájan világosan látták, mire két ujját emelve meg is esküdtek.

Ezen törvényszékekben szerkesztett és némely régi városházák levéltárában még most is őrzött jegyzőkönyvek és krónika okmányok most Rohing és Istóczyaknak kútforrásul szolgálának, a hányszor antisemita üzemeket forralnak. Ezeket az okmányokat, melyeket más felvilágosodott ember értékek szerint megvetőleg ítél meg, ők szentírás gyanánt tekintik, és aljas vádaik igazolása céljából azokra hivatkoznak.

De mi történt akkor, ha a törvényszék, — a mi rendesen és kivétel nélkül bekövetkezett — kimondta azt a vészhozó szót: bűnös! A tudatlan, könnyhívő nép ki minden alkalmon kapott, ha kövér zsákmányra kilátás nyílt, nekik esett a zsidóknak, és csak akkor pihent a balta a kétélű kés és kasza, mikor már nem volt kit legyilkolni, megfertőztetni és kirabolni. „Az eddig csak szórványosan fellépő zsidóüldözések” — így nyilatkozik egy akkori krónikairó — most tömegesen és rendszeresen fordulnak elő. Az istentelen ráfogás, hogy a zsidók keresztény gyermekeket ölnek, mert vérökre van szükségök szertartásos célokból, mindenfelé gombaszámra nőtt. A buta nép örülve az alkalmon, hogy a rablás és fosztogatás szenvedélyében kéjelegessen, elhitte a rágalmak legszörnyebbekét is.

Igy történt többek közt 1225-ben Fuldán, hol ugyanazon rágalom következtében egy hallatlan zsidó mészárlás ismétlődött. II. Frigyes császár másképen

szellemdus uralkodó, a jezsuitáktól félelmében ép olyan igazságos ember volt, mint amily felvilágosodott kora. A zsidók panaszlólag fordultak hozzá. Ő megvizsgálta a fuldai esetet, és — mert kiderült, hogy az mégis csak ráfogás — a zsidókat nem büntette meg, mert, — mint mondá, — ha nem lett volna ráfogás, akkor egész birodalma zsidóit kiirtatta volna.

A hogy volt, úgy volt, az Istóczyak elérték amit akartak. Igaz, hogy szövetségeseiket mint boszorkányokat összefogdoslatta az inquisitio és felperzselte egytől-egyig, de a zsidók is kikapták a magukét, és az Istóczyaknak ez egyelőre elég volt.

De forduljunk el ezen sötét, az emberi nemet megbecstelenítő jelenetektől. Vérzik minden érző szív, könny tölti el szemeinket, borzadály fog el minden emberségesen gondolkozót ilyen fertelmes kihágások hallatára. Forduljunk el! Keressünk némi vigaszt ezen gyászos, az emberi társadalom homlokára soha el nem muló Kain foltját nyomó nemtelenségek ellenében.

Mialatt majd Európaszerte zsidómészárlások, boszorkányégetések, az eretnekeknek kínzó kamrákban megbántása, majd a máglyákra vivés napi renden voltak, majdnem egész Európában ezen óriási, sötét, nyirkos tömlöczben, hol ezerek, milliók sinlődve el-sirták életüket, ebben az óriási tömlöczben volt egy egyetlen világos pont, egy virágzó ország, melynek virányos bércei közt a vidám pásztor háborítlanul őrzé ugrándo-zó nyájait, a földmives senkitől sem tartva aranykalászokat aratott, a szőlők édes nedvét hordókba töltötet, hol sem nemzet-, sem faj-, sem vallásgyűlölet nem keserítette az ember életét, szóval hol szabadság és polgári jog uralkodott.

Oh mily szívet emelő gondolat, mily jóltevő balzsam az inquisitio fertelmes igazságszolgáltatására visz

lalkozék; Isten a teremtett dolgokban többé-kevésbé nyilvánul. Ő ezen állandó kinyilatkozásban él; Isten a mozgásban, a cselekvésben, az időben él, az Ő szent helyete érzik ki a történelem lapjaiból, mely utóbbi az istenség tulajdonképeni könyve; és ezt érezte, sejtette Schiller, ő egy „multba néző próféta” vala és ő megírta Németalföld bukását, a 30 éves háborut, az orleansi szüzet és Tellt. —

Goethe is megéneklé a történelem nehany nagyszerű, az emberi szabadságot és előhaladást dicsőítő tényét, — de ő e tényeket mint művész fogta fel. Minthogy ő a keresztény enthusiasmus, mi előtte terhes, kellemtelen valami volt, kedvetlenül szakított, és korunk bölcsészeti lelkesedtségét meg nem értette, vagy megérteni nem akarta, — attól tartván, hogy ezáltal kedély nyugalmából kizaklattatik, — azért ő az enthusiasmust egészen történelmileg fogta fel, mint valami kész adatot, mint valami tárgyat, mely feldolgozásra vár; a szellem az ő kezében merő anyaggá vált, melynek ő megadta a szép, tetszetős formát. Így lőn ő irodalmunk legnagyobb művésze s mindaz, a mit irt, egy egy kike ekített műremek.

A mester példája után indult a tanítványok serege, és úgy jött létre Németországban amaz irodalmi korszak, melyet én egy ízben „műkorszak”-nak neveztem el, a mikor is rámutattam azon káros befolyásra, melyet az a német nép politikai fejlődésre gyakoroland. Én épen nem tagadtam ez alkalommal a Goethe féle mesterművek önálló becsét. E művek édes hazánk diszei, miként egy kertnek a szép szobrok, — de csak szobrok azok. Beléjük lehet szeretni de maguk meddők; Goethe költeményei nem sülnek cselekedeteket, mint Schilleréi. A cselekedet a szó gyermeke, és Goethe szép szavai gyermektelenek. És ez átka mindazon műveknek, miket csupán művészet létesítte. A Pygmalion által alkotott szobor gyönyörű nőalak volt, úgy hogy a szobrász maga is belészeretett, és csókja a szobrot életre lehelte, — annyit azonban tudunk, hogy soha sem szült gyermeket. Ugy hiszem Nadier K. mondott nekem egyszer hasonló valamit ily vonatkozással, tegnap jutott eszembe, midőn a Louvre termében járkálva megtekintém a régi istenszobrokat. Ott álltak ők néma, fehér szemekkel, — a márvány mosolygásban valami titkos melancholia, borongó

szá emlékezésben fájdalom szaggatta szívünknek, hogy ez az egy egyetlen világos pont, ez az áldott ország a mi szeretett hazánk volt! Igen a mi szép, áldott az Istentől kedvelt Magyarország volt az. Nem igazat mond e hát az Istentől ihletett költő: „S ha a föld isten kalapja, úgy hazánk bokréta rajta?” Mialatt egész Európában tudatlanság sötétsége uralkodott; midőn Francia-, Olasz-, Németországban szóval mindenütt az emberi szellemet butító babona átlátta aljasította a társadalmat: ez alatt szeretett hazánkban a lovagias, nemes és vitéz nemzet élén egy ép oly lovagias, nagylelkű és fenkölt király állt: Könyves Kálmán! Ő, a ki a tudományoknak élt, türhette e ő a boszorkánypereket, hihette e a zsidók ellen felhozott, Német- és Olaszthonból átszivárgott aljas rá-galmakat?

(III-ik közlemény következik.)

SCHIFF ADOLF.

HIREK

— (A szarvasi kisedővő egye-
let) saját pénztára gyarapítására több műkedvelő köz-
reműködésével, f. 1882 év november hó 5-én az arenában
hangversenyt rendez, következő műsorral: 1. Szaval Krecs-
marik Juliska k. a. 2. Duo Brillant (Erkel és Vieuxtömpsiól)
előadja zongorán Mázor Jolán k. a. hegedűn kíséri Fehér
Poldi ur. 3. Főolvasás Dr. Bácskai Albert urtól. 4. Boka hatyu-
dala, czimbalmon játsza quartette kísérettel Fischl Mari k. a 5. Da-
lok. éneklő Benka Pál ur, zongorán kíséri Benka Gyula ur. A
hangversenyt táncz követi mely a Bárány vendéglő nagytermé-
ben tartatik meg. Belépi díj a hangversenyre és tánczmulat-
ságra együttesen a következő: Páholy 3 frt. körszék 80 kr,
zártzék 90 kr, földszint 40 kr, tanulójegy 20 kr, karzat 20
kr. Kezdette 7. órakor. Jegyek kapható Nyácsik Soma, Mázor
József, Réthy Sándor urak kereskedésben. Este a pénztárnal.

viszsaemlékezés talán Aegyptomra, hazájukra, a holt or-
szágra, vagy talán fájó vágy az élet után, melyből más
istenek által kiszorítottak, vagy talán bánat holt halhatat-
lanságuk felett; úgy tetszék, a szóra várnak, mely őket az
életnek újra visszaadja, mely őket hideg, merev mozdulat-
lanságukból feloldja. Különös! a rég mult idők ezen alak-
jai Goethe költeményeire emlékeztettek, mely költemények
ép ily bevégeztek, ép ily fonségesek, ép ily nyogodtak, —
és ép fájdalommal latszanak érezni, — hogy merev-és hideg-
ségük a mi jelenlegi mozgalmas, forró életünktől oly nagyon
elütő, — hogy ők nem örvendhetnek velünk; — hogy ők
nem emberek, hanem nyomorú vegyületei Istenség — meg-
könek.

Ezen pár vonatkozás megfejt nekünk a vádakát, me-
lyek a különböző partok részéről Goethe ellen hangoztattak.
Az orthodoxok bozankodának a „nagy pogány”ra, — a
mint Goethét Németországban általában hívják; ők féltek a
befolvástól, melyet Goethe a népre gyakorolt, az ő világ-
nézetét vidám, mosolygó költeményeivel, sőt még a legjelen-
tektelenebb daloskaival is a néphe beenyelögvén; ők Go-

— (H y m e n) Szikés Antal szarvasi nyomdátulajdonos
úr közelébb vezette B. Gyulán oltárhoz Dantzky Mari kisasz-
szonyt, özv. Dantzky Istvánné kedves leányát. A frigyhez jókivá-
natainkat fűzzük.

— (B é k é s m e g y e) főispánja a következő nyilt ren-
deletet bocsájtotta ki a járási szolgabírákhoz. „Békésmegye
tek. közíg. bizottságának f. é 264 drb. számú határozatával
a megyei utak felmérése és kilométerezése elrendellettén, ezen
munka foganatosításával a békésmegyei kir. építészeti hivatal
részéről Józsa Pál kir. mérnök-gyakornok bizatott meg. Fel-
hivatnak ennelfogva a tek jszolgabírák útján az érdemes
előjáróságok: miszerint nevezett mérnök-gyakornoknak fel-
adatának teljesítésében segédkezet nyújtani és a szükséges
mapszámásokat és kocsikat a kzségi közmunka-erőből kiren-
delni sziveskedjenek. — Gyulán, 1882. okt. 28-án”

— (B é k é s m e g y e) egyik nagy birtokosának, gróf
Apponyi Albert urnak nevére valami Windisch nevű pozsonyi
ember egy 20.000 frtos és 3800 frtos váltót hamisított. A tet-
tes elfogatott és töredelmes önvallomást tett.

— (H y m e n) Gabovics Sándor orosházi községi
jegyző mult hó 25-én délután 2 órakor vezette oltárhoz
Papp Laura urhölgye. Násznagyok voltak: Mikolay István,
és Turkovich Károly urak. Az esküvő a róm. kath. egyházban
ment véghez.

— (S z a b ó l m r e) körös-tarcsai illetőségű kettős gyil-
kosságot elkövetett egyénnek ösmereses bűnygyében a III-ad
foku jogerős ítélet szerint az első foku halálbüntetési ítélet —
életfossziglan tartó fogház büntetésre lett átváltoztatva.

— (M e g s z ö k ö t t) vállalkozó. A gyomai 33-ik számú
átnevezési hid kiépítésére vállalkozó D u c z a Károly turkevei
lakos építész, a munkálat megkezdése előtt nagyobb öszgü
magánadósságok hátrahagyása után ösmoretlen helyre meg-
szökölt s holléte mindemai napig nem volt kinyomozható.
Miatán a megejtett vizsgálat során kilünt, hogy Duczának
semmi néven nevezendő vagyonra nincs, a tiszti ügyész a
megye részére leendő kárpótlásul csak 848 frt 72 krnyi bá-
natpénzt foglalhatta le, mely összeget az alispánnak be-
terjesztette.

— (U j a b b r é s z l e t e k) érkeztek ma a Nagy-Szt-
Miklóson történt vakmerő betörésről. A Wertheim-féle pénztár
melyet a betörők magukkal vittek, 10 mázsa súlyú volt s mint-

elhében lalták a kereszt legveszedelmesebb ellenét, mi (t. i.
a kereszi) neki, mint ő maga monda, oly kiállhatatlan volt,
mint a poloska, foghagyma meg dohány; t. i. ilyenformán
szól az a xenia, melyet Goethe írni merészelt, még pedig
Németország közepén, ahol bizonyos rovar, meg foghagyma
dohány hármás szövettségben uralkodnak. De
nekünk, a haladás férfainak, Goethében épen ez tetszett
vissza legkevésbé. Mi, miként már mondtam, szavainak
meddőségeért becsméreltünk őt, azon művészetért, mely
általa egész Németországon elterjesztették, mely a német
ifjuságra bizonyos quietistikus befolyást gyakorola, s mely
hazánk politikai újjászületését hátráltata. Ezért aztán a kö-
zömbös pantheista megtámadtatott a legellentéteesebb oldalok-
ról; franciául szólva a legszélsőbb jobb és a legszélsőbb bal
szövetkeztek ellene; és mialatt a fekete pap a kereszttel
csapott feléje, ugyanazon időben a dühöngő sansculotte-had
lándzsa-szegezve rohant neki. Menzel F, úr, a ki Goethe
ellen egy nemesebb célra méltó espritvel folytata a harcot,
nem mutatkozék az ő polemiájában annyira egyoldalulag
sem spiritualista keresztyénnek, sem elégedetlen hazafinak, —

egy 2000 forint értékű pénz, bélyegek és váltóúrlapok voltak benne elhelyezve. A pénztáron kívül elvittek nagyobb mennyiségű dohányt és szivarkészletet. Az ottani hatóság haladéktalanul megtette a szükséges intézkedéseket a tettesek kinyomozása és a pénztár kézekeztetése iránt. Az esetről értesített főkapitányszintén megtette a szükséges intézkedéseket,

— (A z á r u l ó h i r d e t é s) Reich Sámuel bécsi kereskedő 140,000 forintra rugó váltóhamisítás után megszökött. A legérzékenyebben károsított fél Korner Zachariás kereskedő volt, s mivel értesült, hogy Reich a csalással szerzett pénzt magával hordja, a legnagyobb erőfeszítéssel iparkodott e szökevény nyomára jutni. Időközben Kornernek feltűnt egy bécsi lap egyik hirdetése, melyben napról napra különféle Reich ügyeire vonatkozó események voltak valakinek túltul adva, Korner a rendőrséget értesítette a dologról és ennek sikerült a hirdetés egyik kéziratát megkeríteni, a kézirat teljesen hasonlított a hamis váltókon levőkhöz. Továbbá nyomozás napfényre hozta, hogy a hirdetések feladója — Reich neje. Mindez eredmények s még egyéb oka is oda mutattak hogy Reich Amália bűntársa volt férjének. Erre azonnal elogatott. Reichné eleinte úgy tett mintha e miatt nagyon felháborodnék, de leveleiből kitűnt bűn ésszerűsége valamint az is, hogy férje Londonban tartózkodik. A bécsi rendőrség már értesítette az esetről a londonit.

— (E g y k i s r e g é n y) Nehány nap óta nem tudják egy bécsi kalapgyár üzletvezetőjéről hogy hova lett. Ismerősei között az a hír van elterjedve, hogy önként rohan a halálba és pedig olyan okok miatt, melyeket érdekeseknek tartánk ide ígatni. A szóban levő üzletvezető néhány év előtt még Prágában lakott. Ott egy szép, erényes lánykát vett nőül. Házasságuk mindazáltal nem volt boldog, és a férj elhatározta, azt főt bontani, noha neje szenvedélyesen szerette. — A szegény nő fájdalmas szívvel költözött át Prágából Bécsbe. Itt egy külvárosban özvegy Sz.-né név alatt kis lakást bérelt, szorgalmasan dolgozott s igen visszavonulva élt. Egy véletlen folytán megismerkedett egy kiválóan szép fiatal leánnyal, a ki szegény elhagyatot árva lévén, nagyon hamar megértette a fiatal halvány nő baját s viszont ő is megértetett általa. A szerencsétlenség egymáshoz fűzi az embereket s a két nő is csakhamar bizalmas barátságot kötött. Az árva az özvegyhez ment lakni s úgy éltek együtt mint két testvér. Így tartott ez, egy esztendőig. Ekkor a leány vallomást tett barát-

nőjének hogy ismeretséget kötött egy férfival, kinek a legkomolyabb szándékai vannak. Már túl van ugyan a harminczas éveken, de azért még mindig takaros ember és egy gyárban, mint üzletvezető igen szép jövedelem fölött rendelkezik. A leány bevallotta tovább, hogy ő is szereti azt a férfit s hogy alig várja a holnapi napon, amikorra megígérte hogy fölkeresi. Másnap reggel az ablaknál ácsorgó leány örömtől remegő hangon kiáltott föl. „Már jön!” Aztán az ajtóhoz futott s csakhamar belépett „özvegy Sz.-né lakásába a leány-nak annyira várt imádója, a ki nem volt más, mint — a szegény asszony férje. A jelenet, a mi ez után következett, könnyen elképzelhető. Másnap a szegény asszony holttestére akadtak. A rendőri hírek között pedig a következő sorok voltak olvashatók: „M. asszony, ki özv. Sz.-né név alatt volt bejelentve fosztor által mérgezte meg magát. A szerencsétlen nő egy hátrahagyott levelében kijelenté, hogy azért vetett véget életének, mivel nem akart férjének, kit még mindig szeretett s barátnőjének, a ki nem tudta, hogy minek adta oda szívét, utjában állani. Így folyt le több hét. — A mult napokban az innár szabad férj meglátogatta kedvesét kijelenté előtte, hogy tovább nem élhet nélküle s hogy egyezzen bele végre hogy neje legyen. A leány határozott „nem!”-mel válaszolt hozzátevén „Igy állok boszut holt barátnőmért, azon bűn miatt melyet ön ama szelid, türelmes nő, az ön által oly szívtelenül eltaszított hitves ellen elkövetett!” Azon nap óta az üzletvezető eltűnt.

— (M o l t k é j u b i l e u m a.) Berlinből jelentik október 28-iki kelet: Moltke gróf ma ünnepelte 28-ik évfordulóját annak, hogy a vezérkar főnöke. Az ünnepély egész csendesen folyt le Bethusy Hue grófnál Bankeuban (Felső Szilézia). A porosz vezérkar tisztjei arany bürnőszelenczével tisztelték meg A szelenczét III. és IV-ik Frigyes Vilmos arczképei, továbbá Borussia, Mars és Minerva diszitik és a tetején Moltke czimere látható a következő jellegével: „Előbb mérlegelni, azután merészelni.” A háttéren e fölirat olvasható: A német vezérkar tisztjei. A szelencze 8 5 cméter hosszú, 6. 7 cméter széles, s igen alkalmas a használatra.

— (A m a n i l a i t i f o n r ó l) a philippini szigetek főkapitánya a spanyol kormányhoz a következő távirati tudósítást küldötte: Manilia városát roppant katasztrófa érte. egy erős forgószél azt csak nem teljesen elpusztította. Alig egy óra alatt a benszülőttek házai, de még kőből épült és

támadásainak egy részét inkább Schlegel Frigyes nyilatkozataira alapítá, mint a ki, t. i. Schlegel Frigyes, bukása után katolikus domjának mélyéből, sajnálkozását fejezte ki Goethe felett, azon Goeth: felett, „a kinek költészetében nincs középpont. Sőt Menzel úr még tovább ment, és kimutatta hogy Goethe nem lángész, hanem csak tehetség ő Skillert magasztalá emennek ellentétéül, és a tb. — És kevéssel a juliusi forradalom előtt történt; Menzel úr akkor tajt a középkor legnagyobb tisztelője vala, ezen kornak úgy műremekei mint köz-intézményeik tekintetében, kifogyhatlan dübvel gyaláza egyre Voss J. Henriket, — halatlan lelkesültséggel magasztalá Görres J. urat; Goethe elleni gyűlölete ennél fogva igen természetes vala, és ő ellene meggyőződésből ír vala, tehát nem mint sokan vélik, csak azért, hogy magának nevet szerezzen. És jöllehet amaz időben magán s anti goetheista valék, még is sehogy sem tudtam megbékülni azzal a marconasággal, mellyel Menzel úr Goethét kritizalá és én e marconaságot kegyelethiánynak mondam. Én észre ettem, hogy Goethe még is csak királyi irodalmunknak; s ha egy ilyen személységhez a kritika

késével nyúlni akarunk, soha sem kell megfedkezünk az őt megillető údvariasságról, miként az a hóhér, kinek I. Károlyt kellett lefejeznie, mielőtt tisztében eljárta volna letérdelt a király előtt és kikérte legfelsőbb bocsánatot. —

Goethe ellenei közzé tartozott a híres udv. tanácsos Müllner és hozzá egyedül hű maradt barátja Schütz tanár úr is. az öreg Schütz fia. Ezen felül még egynehánya, kik kevésbé elhírhedt névvel bírnak — mint p. o. Spaun úr, a ki sokáig időzék feyházban politikai vétség miatt, — Goethe nyilt elleni közé tartozának. Köztünk legyen mondva nagyon is vegyes társaság volt ez. Hogy mi minden idézetek elő, azt már elegendőleg kifejtettem; sokkal nehezebb azon speciális indokokat utánnyomozni mely indokok az egyeseket arra ösztönzék, hogy Goetheellenes meggyőződéseiket nyilvánosságra hozzák.

Réthy Dezsó.

(Folytatása következik.)

vasgeren ázatta e átott éőü ete s la a a ann tó vó :
Több mint 60.000 család hajléktalanná vált. A barakkok
— ór.áz., — v.t.l. ép.e.ek, a — l — , — k á ak el-
pusztultak. Számos hajó tönkre ment. A tartományokkal a
közlekedés megszűnt. A balacani hatóságok ezintén nagy pusztításról tesznek jelentést a sziget belsejéből. Saját-
ságos, hogy a szélvészt követő napon az egész szigeten egyetlen koleraeset sem fordult elő. A dohányültvényekben okozott kár kiszámíthatatlan. Emberélet aránylag több veszett oda a tengeren, mint a szárazföldön, mert a parthoz közel volt hajók jobbára elpusztultak.

Irodalom és művészet.

Megjelent az „Önügyvéd“ 3-ik kiadásának 12-ik füzeté (Irtá KNORR ALAJOS, kiadta ifj. Nagel Ottó Budapesten.) E füzetben a beadványok bélyegére és bélyegmentességére vonatkozó szabályok közlése után áttér a szerző a bíróság beadványokra, értekezési a bírói illetőségről, különösen pedig a személyes bírói illetőségről, az ügy bírósági illetőségéről, a váltó és kereskedelmi ügyekbeni illetőségről a végrehajtás és csődügyekbeni illetőségről, végre a kisebb peres ügyekbeni illetőségről és bírói érdekeltiségről. Ezután ismerteti a perbeli képviselő szabályait, különösen az ügyvédkezés szerveztét, az ügyvédek jogait és kötelelességeit; annak utána a peres eljárás különböző neveit ismertetvén, különösen értekezik a pertári eljárásról, a keresetekről, a beadványok benyújtásának és kézbesítésnek módjairól a keresetek elintézéséről, ismerteti a pertárban eljárást és a pertárnok kötelelességeit, az egyes periratokat, nevezetesen az illetőségi kifogásokat (viszonkereseteket, elleniratot, választ, viszonválaszt, végiratot és ellenvégiratot;) végre a perbeli bizonyításáról, különösen a beismerésről és okiratokról értekezik. Ezen igen érdekes füzet ára 30 kr. Az eddig megjelent első tíz füzet külön füzve, mint a munka első felkötete kapható minden könykereskedésben. Ára 3 frt.

Nyiltér.

Fogadják ez úton a távolból is mindazou ismerőseim s jóakaróim, kikkel az idő rövidsége miatt távozásomkor nem találkozhattam, tiszteletemet jeléül, üdvözetem, s még egyszer köszönetem az általam vezetett leánynevelő intézet iránt tanúsított bizalomért.

Isten Önökkel! Kérem tartsanak meg továbbra is szíves emlékekben.

Szeged, 1882. nov. 1-én.

Csicsa Mathild

okl. tanítónő.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Sipos Soma

Hirdetések.

A Mező-Tur mesterszállási vizszabályozó és ármentesítő Öblözet részére 40,000. drb. vegyes nagyságu karó, több fenyő szálak, pal-lók deszkák sbt.

védanyagokul szükségeltetvén,

felhivatnak a szállítani akarók.

hogy ajánlataikat Mező Tur-ra az igazgatóságnál f. hó 8-ik írásban adják be.

A részletek az öblözet mérnökségnél megtudhatók.

Mező-Turon 1882. november 1-én.

Szilassy Pál,
öblözet igazgató.

Alolirott édesanyámmal saját háztartást rendezvén be, hajlandó lennék a vidékről

két iskolás lánykát

eljes ellátásra e fogadni. Ugyancsak elvállalok ismétlő oktatásra és kézimunka vezetésre nagyobb lánykát szerda-szombat délutánokra

Kik ez ügyben értekezni

óhajtanak,

jelentkezzenek a polgári leányiskolánál

Szarvason,

1829 nov. 3-án.

Szepessy Hermin,
pölg. isk. tanítónő

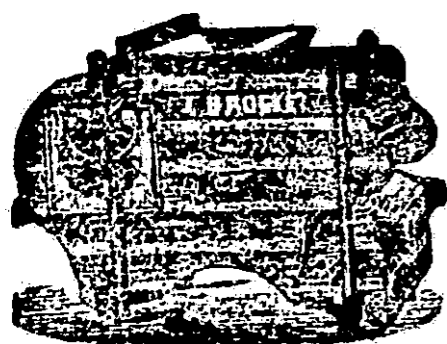
H i r d e t é s e k.

B R O G L E J Ó Z S E F

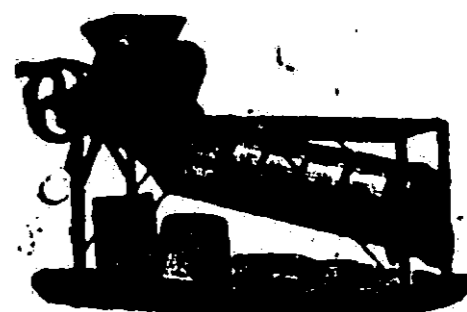
gép és rostalemez gyára Budapesten

Gyár: váczi ut az osztr. államvaspálya közelében. Raktár: vácz körül 68 sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett, javított gyártmányait mint:

Trieur, öket változó rostával
Tisztító gépeket szelelővel
Különlegességeket malmok számára
28.466 szabadalmazott hármasekőket

Cséplőgép-rostákat lyukasztott és hasított lemezeket

vas, acél, és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket.

Árjegyzékek kívátra ingyen.

GUTJAHR és MÜLLER Budapesten

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár (ezelőtt BROGLEY J. és MÜLLER a Margit-hid közeleiben

ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára
fárgány-cséplőgépek.

Szelelő-rosták.

Kukoricza-morzsológ.

Szecsavágók,

Borsajtók.

Különlegességek malmok
számára.

Duplamalmok.

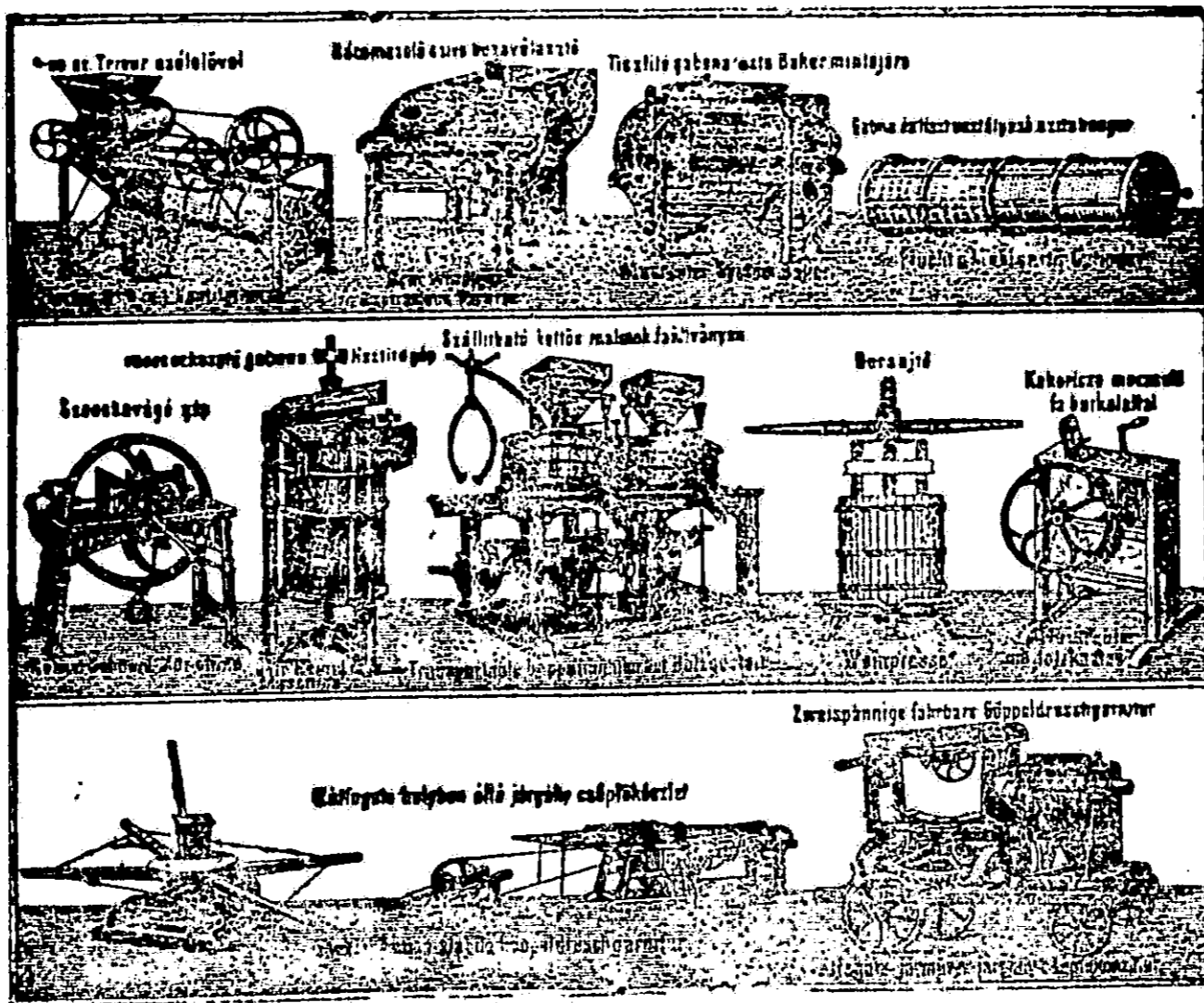
Malom trieur-hengerek.

Gabona osztályzó hengerek.

Koptató-gépek.

Dara áasztó-gépek.

Tarások, Detaeherök.

Malom-alkatrészek, u. m.

Transmissiók

Szijkerekek

ROSTALEMEZEK:

Cséplőgéprosták..

Liszthengersziták.

Koptató-lemezek.

Ráspolylemezek.

Árjegyzékek kívátra ingyen és b rmen ve,

Gyári raktár és képviselőség Szervason, Elefant Pál urnál.

SZIKES ANTAL
KÖNYVNYOMDÁJA

S Z A R V A S O N .

ajánlkozik mindennemű nyomdaim unka gyors és diszes kiállítására

Községi és gyámi rovat - vek,

H I V A T A L O S N Y O M T A T V Á N Y O K ,

minden alakban,

U G Y V É D I É S K E R E S K E D E L M I N Y O M T A T V Á N Y O K

F A L R A G A S Z O K , K Ö R L E V E L E K ,

levélfejek és levélborítékok, névjegyek, füzetek és könyvek

a legju.á_y sb árákon állittatnak ki.

Vidéki megrendeések pontosan teljesítettnek.